

Lausunto 14.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Meritullinkatu 10, Helsinki
PL 29, 00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntö 16.10.2014, OKM/57/010/2014

Asia: Turun konservatorion kannatusyhdistys ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Turun konservatorion kannatusyhdistys ry. antaa lausunnon vain hallituksen esitykseen ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta.

Lausuntomme perustuu musiikki- ja tanssialan koulutustehtäviimme. Kumpaankin koulutukseen opiskelijat valitaan hakijoiden lähtötaso-osaamista ja soveltuvuutta alalle arvioivalla pääsykokeella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt koulutuksen järjestäjiltä lausuntoja samaan aikaan sekä toisen asteen koulutuksen järjestämistä määrittelevien lakien huomattavia uudistuksia sisältävistä hallituksen esityksistä että toisen asteen koulutustehtävien rahoituslakia muuttavasta hallituksen esityksestä.

Turun konservatorio esittää toiveen, että esitykset toisen asteen koulutuksen puitelaeiksi ja rahoituslaiksi käsitellään eduskunnassa samalla kerralla. Turun konservatorion näkökulmasta tuntuu vaikealta arvioida ammatillisen koulutuksen järjestämisen edellytyksiä tulevaisuudessa, koska ehdotettujen säädösmuutosten aiheuttamat muutokset eivät ole riittävän hyvin tiedossamme tässä vaiheessa.

Hallituksen esityksestä puuttuvat järjestämislupien hakemiseen ja myöntämiseen liittyvät lopulliset kriteerit, jotka on ilmeisesti tarkoitus julkistaa vasta lausuntokierroksen päätyttyä. Pelkäämme, että hallituksen esitysten todellisena tavoitteena on leikata toisen asteen koulutusta merkittävästi vähentämällä sekä koulutuksen järjestäjien määrää että rahoitusta. Mikäli näin on, hallituksen esitykset vaarantavat koulutuksen alueellista saatavuutta ja koko ikäluokan kouluttamistavoitteita.

Hallituksen esityksen mukaan koulutuksen järjestäjistä muodostetaan suurempia ja vahvempia organisaatioita. Järjestämisluvan saajalla tulee olla koulutuksen järjestämisen edellyttämät tilat ja välineet sekä tarvittava kelpoisuusehdot täyttävä opetushenkilöstö. Hallituksen esityksen mukaan lupaharkinnassa huomioitaisiin hakijan toimiminen yhteistyössä eri-

tyisesti alueen ammattikorkeakoulujen ja myös yliopistojen kanssa sekä alueella toimivien muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa.

Turun konservatorio pitää hyvänä, että hallituksen esityksen perusteella koulutuksen järjestämislupien harkinnassa huomioidaan hakijan yhteistyö alueensa ammattikorkeakoulujen, yliopistojen, muiden koulutuksen järjestäjien ja työelämän kanssa.

Turun konservatorio haluaa lausua painokkaasti, että erikoistuneen kulttuurialan ammatillisen koulutuksen järjestäjän toimintaedellytykset on turvattava jatkossakin. Esimerkiksi musiikin koulutustehtävissä alakohtaisen koulutusjatkumon kehittäminen on tärkeää sekä oppijan että taloudellisesti tehokkaan toiminnan näkökulmista. Yksialainen konservatorio on vuosikymmenten ponnisteluilla hankkinut osaavan henkilöstön, musiikin ja tanssin esitys- ja opetustilat sekä tarvittavat instrumentit. Ammatillisen koulutuksen ja taiteen perusopetuksen pilkkominen eri organisaatioiksi lisäisi hallintoa ja uhkaisi viedä väheneviä resursseja pois suoraan oppimistuloksiin tähtäävästä toiminnasta. Turun konservatorion mielestä musiikki- ja tanssialan ammatillisen koulutuksen siirtäminen väkisin suureen monialaiseen ammatillisen koulutuksen seudulliseen organisaatioon vaarantaa koulutusten laatua.

Turun konservatorio pitää valitettavana, että valtionhallinnossa eri koulutusasteita koskevat uudistukset tapahtuvat peräkkäin. Esimerkiksi Turussa konservatorio järjestää ammatillista koulutusta ja taiteen perusopetusta musiikissa sekä toimii yhä tiiviimmässä yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun musiikin koulutuksen kanssa. Ammattikorkeakoulu on käynnistänyt valtion päättämien koulutustehtävien ja rahoitusleikkausten muutosten toimeenpanon. Toisen asteen koulutusta mahdollisesti leikkaavat uudistukset luovat uusia synkkiä näkymiä sekä musiikin että tanssin koulutusjatkumoille taiteen perusopetuksesta ammatillisen koulutuksen kautta korkea-asteelle.

Hallituksen esityksen mukaan koulutuksen ohjausta, sääntelyä ja budjet-tirakennetta kehitetään nykyisen mallin mukaisesti. Esitettävillä säädös-muutoksilla selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin koulutuksen järjestämislupien myöntämiseen liittyviä järjestämisedellytyksiä. Hallituksen esityksen perusteella lukion ja ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkostoa uudistavan lainsäädännön on arvioitu tuovan säästöä 69 miljoonaa euroa. Esityksen on arvioitu lisäävän tilapäisesti viranomaistyötä Opetus- ja kulttuuriministeriössä. Hallituksen esitys ei sisällä arvioita hallituksen esityksen aiheuttamista kustannuksista koulutuksen järjestäjille.

Turun konservatorio epäilee, että esitettävät muutokset lisääisivät kohtuuttomasti Opetus- ja kulttuuriministeriön sääntelyvaltaa koulutuksen järjestäjiin nähden. 1990-luvulla toteutettu onnistu-

neeksi osoittautunut koulutuksen järjestäjien vastuuta ja valtaa li-
sännyt uudistus vaarantuisi. Byrokratian määrä lisääntyisi sekä
valtion että koulutuksen järjestäjien hallinnossa.

Turun konservatorio haluaisi tietää tarkemmin, mistä esitetyt 69
miljoonan euron säästöt syntyisivät, ja miten valtio aikoo osallis-
tua uudistusten koulutuksen järjestäjille aiheuttamien kustannus-
ten kattamiseen.

Hallituksen esityksen mukaan opiskelijaksi ottamisen perusteita (27 §)
ammattilliseen koulutukseen muutettaisiin niin, että ammatilliseen perus-
tutkintoon johtavaan koulutukseen ei voisi ottaa henkilöä, jolla on aikai-
semmin suoritettu ammatillinen perustutkinto tai sitä vastaava koulutus,
ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu ammatil-
linen perustutkinto, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto tai niitä
vastaava aikaisempi tutkinto, korkeakoulututkinto tai edellä mainittuja
tutkintoja vastaava ulkomailla suoritettu tutkinto.

Turun konservatorio vastustaa esitettyä muutosta. Elinikäisen op-
pimisen koulutuspoliittisista periaatteista, monipuolisista koulu-
tumahdollisuuksista ja työuran aikana tapahtuvista alanvaihto-
mahdollisuuksista ei tule luopua.

Erityisesti Turun konservatorio haluaa kiinnittää huomiota musiik-
in ja tanssin ammatillisiin koulutuksiin, joihin opiskelijat valitaan
runsaasta hakijajoukosta alakohtaista osaamista arvioivilla pääsy-
kokeilla. Työelämään pitää voida kouluttaa osaamisen, henkilö-
kohtaisen suuntautuneisuuden ja alalle soveltuvuuden perusteella
eikä vain siksi, että hakijalla ei ole vielä ammatillista perustutkin-
toa.

Parhaiten Turun konservatorio voi parantaa Suomen innovatiivi-
suutta ja kilpailukykyä tulevaisuudessa valitsemalla musiikin ja
tanssin koulutuksiin parasta lähtötaso-osaamista ja alalle soveltu-
vuutta pääsykokeissa osoittaneet hakijat riippumatta heidän aikai-
semmista toisen asteen opinnoistaan.

Lausunnon keskeinen sisältö

1. Hallituksen esitys saattaa vaarantaa ammatillisen koulutuksen
alueellista saatavuutta ja koko ikäluokan kouluttamistavoittei-
ta.
2. Erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien mahdollisuudet toi-
mia tulee turvata jatkossakin. Musiikin ja tanssin koulutuksissa
parhaat edellytykset luo taiteen perusopetuksen, ammatillisen
koulutuksen ja korkea-asteen opintojen jatkumo. Pyrkimys
luoda suuria monialaisia ammatillisen koulutuksen seudullisia
järjestäjiä saattaa korostua hallituksen esityksessä liikaa.

3. Koulutuksen järjestäjän toimivaltaa ei tule kaventaa ja siirtää ohjaus- ja säätelytehtäviä enemmän keskusjohtoisesti Opetus- ja kulttuuriministeriöön.
4. Opiskelijaksi ottamisen perusteita ammatillisessa koulutuksessa ei tule rajoittaa hakijan aikaisemman koulutustaustan perusteella aloilla, joille opiskelijat valitaan pääsykokeilla. Musiikin ja tanssin ammatillisen koulutuksen järjestäjän tulee voida valita opiskelijat osaamista ja alakohtaista soveltuvuutta arvioivan pääsykokeen perusteella ilman hakijan aikaisempien opintojen aiheuttamia rajoituksia hakukelpoisuudessa.

Turussa 14.11.2014

Turun konservatorion kannatusyhdistys ry:n hallitukselta toimeksi saaneena

Juha Järvinen
rehtori